

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 300/2020-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Roberta Šorla prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej obchodnou spoločnosťou Erben & Erben, advokátska kancelária, s. r. o., Mostová 2, Bratislava-Staré Mesto, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Erben a JUDr. Juraj Erben, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 164/2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 164/2017 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave sa v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 164/2017 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných p r i eť a h o v .

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré j e j e j Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 450,29 € (slovom štyristopäťdesiat eur a dvadsaťdeväť centov) na účet jej právneho zástupcu – obchodnej spoločnosti Erben & Erben, advokátska kancelária, s. r. o., Mostová 2, Bratislava-Staré Mesto, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Ústavnej s'ťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 300/2020-12 zo 4. augusta 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), právne zastúpenej Erben & Erben, advokátska kancelária, s. r. o., Mostová 2, Bratislava-Staré Mesto, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Erben a JUDr. Juraj Erben, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných p r i eť a h o v podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 164/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 191/2012 sa žalobca – [REDAKOVANÉ] domáhal proti sťažovateľke ako žalovanej zaplattenia sumy 38 857,17 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom z 15. februára 2017 žalobu zamietol a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie, pričom odvolacie konanie je vedené na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 164/2017. Sťažovateľka sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila písomným podaním z 11. júna 2017. Podaním z 20. novembra 2018 vec urgovala a žiadala o poskytnutie informácie o stave konania, priebežne stav konania zisťovala aj telefonicky prostredníctvom informačného centra. Vo vzťahu k jej žiadosti z 20. novembra 2018 predsedníčka senátu krajského súdu sťažovateľku informovala, že prejednanie veci reálne prichádza do úvahy v priebehu prvého polroka 2020. Sťažovateľka podaním z 3. septembra 2019 opätovne urgovala, aby krajský súd odstránil prietahy v konaní a rozhodol vo veci, pričom 11. októbra 2019 podala tiež sťažnosť predsedovi krajského súdu na prietahy v napadnutom konaní. Predsedníčka senátu krajského súdu ju podaním zo 14. októbra 2019 informovala, že prejednanie veci stále prichádza do úvahy až v priebehu prvého polroka 2020. Predseda krajského súdu v odpovedi zo 17. októbra 2019 vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky ako dôvodnú a prisľúbil, že napadnuté konanie bude sledovať z hľadiska bezprietahovosti a plynulosti až do rozhodnutia a vrátenia spisu súdu prvého stupňa. Sťažovateľka následne 11. mája 2020 podala opakovanú sťažnosť predsedovi krajského súdu, vo vzťahu ku ktorej predseda krajského súdu uviedol, že sťažnosť nie je dôvodná, pretože v predchádzajúcom vyrozumení bol uvedený predpoklad rozhodnutia veci v prvom polroku 2020. Od vyjadrenia sťažovateľky k odvolaniu žalobcu do doručenia odpovede predsedu súdu na jej opakovanú sťažnosť z dôvodu prietahov v konaní uplynulo takmer 36 mesiacov. K náprave stavu nedošlo ani napriek tomu, že sťažovateľka bola aktívna, vec priebežne urgovala a domáhala sa nápravy všetkými dostupnými právnymi prostriedkami. Účastníčkou konania sa sťažovateľka nestala z vlastnej iniciatívy, a aj preto je pre ňu mimoriadne dôležité, aby bolo vo veci právoplatne rozhodnuté a konanie bolo skončené.

3. Z uvedených dôvodov navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 €, ako aj náhradu trov konania.

4. Vec napadla ústavnému súdu 7. júla 2020 a v zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 na konanie vo veci bol príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Ivan Fiačan a Peter Straka. Dodatkom č. 2 (z 1. októbra 2020, ktorý nadobudol účinnosť 5. októbra 2020) k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 došlo k zmene v zložení tretieho senátu tak, že tretí senát pracuje v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Robert Šorl.

II.

Vyjadrenia účastníkov

5. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprV 545/2020 z 18. septembra 2020 doručeným ústavnému súdu 21. septembra 2020 vyjadril k ústavnej sťažnosti predseda krajského súdu, v ktorom uviedol:

„Prípisom zo dňa 31.08.2020 som požiadal JUDr. Darinu Kuchtovú, predsedníčku senátu 14Co, o vyjadrenie k predmetnej sťažnosti. Vyjadrenie JUDr. Kuchtovej mi bolo predložené dňa 08.09.2020.

JUDr. Kuchtová uviedla, že právna vec sp. zn. 14Co/l64/2017 bola Krajskému súdu v Bratislave predložená na rozhodnutie o podanom odvolaní dňa 10.08.2017 a v rámci senátu 14Co bola pridelená Mgr. Barbore Bartekovej ako referujúcej sudkyňi.

JUDr. Kuchtová zdôraznila, že hoci sťažovateľka, v postavení žalovanej, podala prostredníctvom právneho zástupcu dňa 07.07.2020 ústavnú sťažnosť pre porušenie jej

práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote s poukazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je vyjadrenie predsedníčky senátu limitované dňom predloženia veci odvolaciemu súdu, t. j. dňom 10.08.2017 stým, že za konanie od 01.10.2012 do 10.08.2017 zodpovedá súd prvej inštancie, teda Okresný súd Bratislava III.

K tvrdeniu sťažovateľky, že dňa 14.10.2019 (správne 2019 - poznámka odvolacieho súdu) bola sťažovateľke doručená odpoveď JUDr. Kuchtovej s tým, že prejednanie veci sp. zn. 14Co/164/2017 reálne prichádza do úvahy až v priebehu prvého polroka 2020, považuje predsedníčka senátu poskytnutú informáciu za primeranú, nakoľko v danom čase vychádzala zo stavu súdneho oddelenia 14Co a najmä z počtu nevybavených vecí referujúcej sudkyne Mgr. Barbory Bartekovej. Predpokladaný termín bol reálny za normálneho/bežného chodu senátu 14Co. Mgr. Barteková však napokon v mesiaci máj čerpala jeden mesiac dovolenku a v súčasnosti je už viac ako 3 mesiace dlhodobo práceneschopná. Súčasný stav vecí u menovanej sudkyne ku dňu 31.08.2020 predstavuje 221 nevybavených vecí, ktoré zahŕňajú nevybavené veci z rokov 2014 až 2016, ktoré predmetnú vec predchádzajú. Vzhľadom k uvedenému existoval reálny predpoklad, že i napriek čerpaniu riadnej dovolenky, bude predmetná vec prejednaná na odvolacom súde najneskôr k júnu 2020.

JUDr. Kuchtová súčasne predložila vyjadrenie k jednotlivým bodom položeným zo strany Ústavného súdu SR:

a - Skutková právna zložitost' sporu: žalobca - [REDAKOVANÉ], sa v konaní voči žalovanej domáha zaplatenia sumy 39.461,57,-eur. Súd prvej inštancie vec posúdil v súlade s ustanovením §651 zákona č. 99/1965 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení, keď žalobca mal pre žalovanú v 1. rade realizovať stavebné práce pričom v tomto konaní si uplatňuje sumu, ktorú síce žalobca vyfakturoval, avšak žalovaná časť tejto sumy neuhradila. Podľa názoru JUDr. Kuchtovej sa jedná o primerane skutkovú a právnu zložitost' sporu.

b - Procesné úkony vo veci na Krajskom súde v Bratislave: predmetná vec bola Krajskému súdu v Bratislave predložená dňa 10.08.2017. Od tohto obdobia odvolací súd doručil právnenému zástupcovi žalovanej odpoveď na žiadosť o poskytnutie informácií zo dňa 18.01.2019, zároveň predsedníčka senátu opätovne zaslala právnenému zástupcovi žalovanej

list zo dňa 09.10.2019, ktorým odpovedala na žiadosť žalovanej o odstránenie prietáhov v odvolacom konaní. Odvolací súd prostredníctvom referujúcej sudkyne Mgr. Bartekovej nevykonal v predmetnej veci žiaden úkon vo veci.

c, d - V konaní neboli doposiaľ zistené žiadne prekážky postupu súdu podľa ustanovenia § 161 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení a v odvolacom konaní nedošlo k prietahom, ktoré by spôsobili sťažovatelia.

e, f, g - Prietahy, ktoré sú spôsobené odvolacím súdom, sú spôsobené vysokým počtom nevybavených vecí v senáte 14Co. Ku dňu 31.08.2020 je počet nevybavených vecí v tomto senáte 533 vecí, u referujúcej sudkyne 221 vecí, z toho minimálne 3/4 sú veci reštančné, t. j. staršie viac ako jeden rok.

I keď Ústavný súd SR konštatoval, že je potrebné poukázať na iné okolnosti, ktoré majú vplyv na prietahy v konaní, okrem otázok zaťaženia sudcu a organizácie práce, má JUDr. Kuchtová za to, že práve tieto okolnosti, a to zaťaženosť senátu 14Co a organizácia práce vedenia Krajského súdu v Bratislave, okrem aj iných okolností, boli tiež dôvodom prietáhov v tomto konaní. I keď organizačné, personálne, či technické problémy súdu nemôžu byť na úkor práv strán sporu, nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní, a teda je v prvom rade vecou štátu zabezpečiť organizačné, personálne ale aj technické zabezpečenie všeobecných súdov, aby nedochádzalo k prietahom v konaní. Zákonný sudca zodpovedá za subjektívne prietahy v konaní, avšak v prípade veľkého počtu nevybavených vecí nie je schopný prejednať a rozhodnúť včas a v zákonom stanovených lehotách. JUDr. Kuchová zdôraznila, že pri prijímaní Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave senát 14Co každoročne písomne upozorňuje vedenie krajského súdu, že pridelený počet konaní do senátu 14Co nie schopný tento senát vybaviť bez prietáhov. JUDr. Kuchtová upriamila pozornosť na skutočnosť, že v minulosti boli v rámci personálnych opatrení vytvorené viaceré nové senáty na civilnom kolégiu, napr. senát JUDr. Hajdinovej, prípadne senát JUDr. Dubáňa, čím došlo i k prerozdeleniu nevybavených vecí, pričom jediný neriešený senát bol senát 14Co.

S uvedeným vyjadrením predsedníčky senátu sa v celom rozsahu stotožňujem.

6. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd zaslal sťažovateľke vyjadrenie predsedu krajského súdu s tým, že sťažovateľka má možnosť zaujať k nemu stanovisko v lehote 10 dní od doručenia. Zároveň ústavný súd sťažovateľku požiadal o oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a informoval ju, že ak v stanovenej lehote stanovisko ku konaniu ústneho pojednávania nebude ústavnému súde doručené, ústavný súd bude zastávať názor, že sťažovateľka súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Sťažovateľka v stanovenej lehote nezaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu krajského súdu, a to ani k otázke konania ústneho pojednávania. Ústavný súd teda vychádza z toho, že sťažovateľka s upustením od ústneho pojednávania v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde súhlasí.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s vyjadrením predsedu krajského súdu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Sťažovateľka sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

20. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 Civilného sporového poriadku, ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prierahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

21. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je zaplatenie peňažnej čiastky, pričom existenciu dlhu sťažovateľky žalobca odôvodňuje tým, že pre sťažovateľku vykonal stavebné práce, ktoré aj vyfakturoval, sťažovateľka ich ale neuhradila. Ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva. Dĺžku konania preto neovplyvnila skutková či právna náročnosť prerokováanej veci.

22. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

23. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu konania a z vyjadrenia predsedu krajského súdu, obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 191/2012 a zberného spisu krajského súdu sp. zn. 14 Co 164/2017 zistil, že na základe žaloby žalobcu – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], sa na okresnom súde vedie konanie proti sťažovateľke o zaplatenie sumy 39 461,57 eur. Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 191/2012-189 z 15. februára 2017 žalobu zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti predmetnému rozsudku podal žalobca odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 9. mája 2017. Vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu žalobcu bolo okresnému súdu doručené 12. júna 2017. Okresný súd predložil vec na rozhodnutie o odvolaní žalobcu krajskému súdu 10. augusta 2017. Podaním z 20. novembra 2018 sťažovateľka žiadala krajský súd o poskytnutie informácie o stave napadnutého konania. Predsedníčka senátu krajského súdu 14 Co prípisom z 18. januára 2019 sťažovateľku informovala, že senát 14 Co vybavuje veci, ktoré napadli v rokoch 2014 až 2016. Sťažovateľkinej veci predchádza 74 vecí napadnutých skôr v oddelení referujúcej sudkyne, pri zohľadnení skutočnosti, že krajský súd vybavuje veci aj mimo poradia, ktoré si vyžadujú osobitnú rýchlosť konania, a veci, v ktorých má súd zákonom stanovenú lehotu na rozhodnutie, prejednanie sťažovateľkinej veci prichádza do úvahy v priebehu 1. polroka 2020. Sťažovateľka v podaní z 2. septembra 2019 adresovanom krajskému súdu uviedla, že lehotu uvedenú krajským súdom považuje za dlhú. Predsedníčka senátu krajského súdu 14 Co listom z 9. októbra 2019 sťažovateľke opätovne oznámila, že rozhodnutie vo veci sťažovateľky stále prichádza do úvahy v 1. polroku 2020. Sťažovateľka 11. októbra 2019 podala sťažnosť predsedovi krajského súdu na priet'ahy v napadnutom konaní. Podpredseda krajského súdu v odpovedi zo 17. októbra 2019 vyhodnotil sťažnosť sťažovateľky ako dôvodnú a prisľúbil, že napadnuté konanie bude sledovať z hľadiska bezpriet'ahovosti a plynulosti až do rozhodnutia a vrátenia spisu súdu prvej inštancie. Podpredseda krajského

súdu zároveň listom zo 17. októbra 2019 upozornil predsedníčku senátu krajského súdu 14 Co na nečinnosť súdu. Uviedol, že sťažnosť sťažovateľky na nečinnosť súdu vyhodnotil ako dôvodnú a vec zaraďuje do režimu sledovania súdnych konaní predsedom krajského súdu.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka ústavnou sťažnosťou napáda postup krajského súdu, pre posúdenie dôvodnosti jej sťažnosti je rozhodujúce obdobie počínajúce 10. augustom 2017, keď bola vec predložená okresným súdom krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu. Zo zistení ústavného súdu popísaných v predchádzajúcom odseku vyplýva, že od predloženia veci krajskému súdu krajský súd nevykonal žiaden procesný úkon smerujúci k rozhodnutiu v napadnutom konaní, o odvolaní žalobcu do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol (vec nie je právoplatne skončená ani v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky, pozn.). Napadnuté konanie tak do času podania ústavnej sťažnosti (7. júl 2020) trvalo takmer tri roky (35 mesiacov), pričom počas tohto obdobia krajský súd iba odpovedal na urgencie sťažovateľky.

25. Pokiaľ ide o obranu predsedu krajského súdu a predsedníčky senátu krajského súdu 14 Co spočívajúcu predovšetkým v argumentácii o preťaženosti senátu 14 Co, o organizácii práce krajského súdu, ústavný súd tu poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

27. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 164/2017 konal bez zbytočných priťahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená.

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

32. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

33. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €, čo odôvodnila tým, že účastníčkou súdneho konania sa nestala z vlastnej iniciatívy, v konaní má postavenie žalovanej, aj s prihliadnutím na túto skutočnosť je pre ňu mimoriadne dôležité, aby bolo vo veci právoplatne rozhodnuté

a konanie mohlo byť skončené. Odvolacie konanie trvá neprimerane dlho, z čoho pramení sťažovateľkina právna neistota.

34. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

35. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom a predovšetkým na jeho neodôvodnenú nečinnosť v trvaní 35 mesiacov, berúc do úvahy predmet konania na krajskom súde, správanie sťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

37. Ústavný súd nevyhovel časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

38. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

40. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 450,29 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 177 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 10,62 €. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane.

41. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu